

ANMELDELSE

Vellykket jagt på Aakjærs »usungne sange«

Forfatteren Anette Prehn fandt en skattekasse af Jeppe Aakjærs ord og udtryk, og særdeles inspirerende leverer hun en flot, nutidig tænkning og fortolkning af Aakjærs ånd

AF OLE DALL
od@skivefolkeblad.dk

»Her standsed de glade klange.
Her sattes mit livs mål.
Det er asken af usungne sange,
der hviler i denne skål«

Mange har ved besøg på Jenle - Jeppe Aakjærs kunstnerhjem - vandret op i skoven og gjort et stop for at læse på Aakjærs gravsten.

Det samme gjorde forfatteren Anette Prehn, da hun i 2019 første gang læste de lidt gådefulde ord om »asken af usungne sange«.

Hun blev nysgerrig og inspireret - heldigvis. For det har nu ført til bogen »På gådejagt efter Jeppe Aakjærs usungne sange«. Og lad det være sagt med det samme: Det er en utrolig inspirerende og velskrevet bog - herunder med tankevækkende, smukke ledsagende sange.

Hvis eksistens, natur, og inspiration - kombineret med Jeppe Aakjær interesse - er i livsbagagen, så dribler man sig veloplagt gennem siderne, og glædes over at ord og sætninger fra Jeppe Aakjær kan fortolkes så levende og givende ind i en nutidig virkelighed.

Næsten alle kender Jeppe Aakjær fra sange som »Jens Vejmand«, »Jeg er havren«, »Sneflokke kommer vrimplende« osv. Jeppe Aakjær havde imidlertid umådeligt meget mere på hjerte i sange, romaner, taler, kommentarer og personlige breve. Anette Prehn har kastet sig over det hele og boede i en periode i studieboligen på Jenle. Hun havde fået Jeppe Aakjær i blodet og hun fandt med egne ord »en skattekasse af ord og udtryk« og det inspirerede hende til perlerækken af usungne sange.

Og hvis nogen skulle tænke, at det går »for tæt på« at grave i Aakjærs også personlige breve, så minder Anette Prehn i bogen om, at Aakjær selv havde en mening om dette. Jeppe Aakjær skrev i et brev til digteren Thøger Larsen i 1927 følgende:

»Jeg har altid ærgret mig over disse brev-samlinger, der læses hen som i et jernskrin, så ingen forsker kan få adgang til dem, for alle livets søde safter er dampet ud af dem. Lad bare folk vende vore papirer, bruge dem, gøre uddrag af dem, når det sker med takt og pietet.... jeg er parat til at være mine meninger bekendt, også efter min død.«

Og i bogen bruger og tolker og nyformulerer Anette Prehn i Aakjærs ånd. Og bogen har som udgangspunkt, at der i høj grad er »brug for Aakjærs ord og indsigt i dag«. Prehns mål har med hendes fine formulering blandt andet været at »låne fortidens briller til at afsløre nogle af nutidens mange blinde pletter«. Og det lykkes smukt for forfatteren i jagten på de usungne sange.

○ Anette Prehn fotograferet foran møllen på Jenle. FOTO: STEEN DON

Ved duftende grøde, i omsluttet ring
Hvor alting så tidløst begynder,«

Jeppe Aakjær var levende optaget af naturens værdier. Anette Prehn minder også om disse værdier, som er sunde og afgørende for velvære og tankevirkingsomhed. Aakjær var undertiden i København men elskede at komme hjem til Jylland og Skiveegnen: Prehn har fundet et fint Aakjær-brevcitater fra 1892, der lyder:

»Hvor har jeg let ved
at sige København farvel.
Hvor trætter de dog i længden; disse høje,
grå stenmasser af murmesterdumheder, og
denne fortlømlende larm og gebrækkelige
spektakel, der aldrig stilner af et øjeblik.«

Jeppe Aakjær beskrev også skumringstimen, og har inspireret Anette Prehn til ord om den tid på dagen, som ofte i stedet er blevet til en »ulvetime« - måske fordi det blev glemt, at »luk dig sammen, hver blomst. Find din rede, hver fugl. Se mod håbet, hver sjæl. Sol er sunken, og dagen er død«, som Prehn skriver i sangen »Ud i tussmørkets gabende grå«. Og også nutidens frygt for at gå glip af noget og behovet for konstant forandring tages under behandling - med inspiration fra Aakjær og kyndigt fortolket og suppleret.

Smukt står også sangen »Du ejner dig ikke til glemsel« om Jeppe Aakjærs muse - Helga Bing som ikke var hans første eller anden hustru men som inspirerede ham og gav flertydige følelser.

»Der er gråd i mine sange og sang i min gråd«, udtrykte Jeppe Aakjær.

Bogen »På gådejagt efter Jeppe Aakjærs usungne sange« sætter velformuleret og engageret Jeppe Aakjærs ord ind i en aktual sammenhæng. Det er særdeles inspirerende. Også godt at læse, at forfatteren har mødt interesse og hjælpsomhed fra lokale kræfter i Aakjær-selskabet. Og med bogen har vi et eksempel på, at der også kom noget godt ud af nedlukningen af Danmark. Anette Prehn fik tid og energi til mange gange at komme til Salling, tid til fordybelse og tid til at skrive en fortræffelig bog.

Og som det fremgår i dagens avis, kan man høre meget mere om bogen fra Anette Prehn selv, når hun som led i et læserklub-arrangement gæster Skive den 25.oktober.

Anette Prehn:
På gådejagt efter
Jeppe Aakjærs usungne sange,
223 sider, forlaget Gyldendal.
Udkom 14. oktober.

21 sange bliver det til. Pianist og komponist Kristian Bisgaard sætter melodi og toner til - mangfoldigt og smukt. Og i bogen er der pædagogisk vejledning i at komme til at høre de 21 sange på en enkel måde. De vil i øvrigt også udkomme på cd. Og indholdsmæssigt er det fine sange, der pibler frem - inspireret af Aakjær men tilføjet Prehns talent i det sproglige værksted.

Det er også et vigtigt udgangspunkt for forfatteren, at Jeppe Aakjærs sprog kan noget. »Det bærer i sig en tyngde, en dybde og en billedskabende fantasi, som kan inspirere os til at bruge det danske sprog på nye og underfundige måder«.

Der er teksttro sange, og sange hvor forfatteren bruger få Aakjær-citater til nutidig inspiration. Og titlerne er hentet fra Jeppe Aakjærs tekst-univers, og - hvem ved - med lidt held kan en eller to på et tidspunkt finde vej som supplement til Aakjærs leverance til højskolesangbogen,

Eksistensen, naturen og inspirationen er opdelingen i bogen og sangene. Det fletter reelt ind i hinanden, men det er forfatteren også bevidst omkring. Alligevel giver opdelingen mening.

Ord fra Aakjær inspirerer. I afsnittet om naturen beretter Anette Prehn, om hans evne til at danne billeder og vække sanser. Og hun udtrykker ind i nutiden, at vi hos Aakjær

kan lære at færdes i naturen med en modtagende og ydmyg tilstand. »Du behøver hverken at være ekspert i flora eller fauna, du behøver blot at åbne og forbinde dig« skriver Prehn og ser livsmod, selvforglemmelse og sprudlende jubel, når hun inspireret af Aakjær-ord i sangen »Jeg elsker dig Jord« skriver:

»Jeg elsker dig jord med dit myldrende liv
og runde, roterende måne.
Med sol i det blå, der gir glans om hvert siv.
Al skønhed vi her får at låne.

Du bugtende å med din rivende strøm
i græsstrå til fårenes tunger.
En fred og en dybde, en blidhedens drøm.
En vejrtrækning med begge lunger.

Du klukkende krusning, der let kom og gik.
Hvor intet ku' tages for givet.
En milelang, ringlende streng af mystik:
Symbolet på selveste livet.

Du herlige land på den fladeste egn.
Hver dag ligner aldrig en anden.
Din frodighed næres med gaver af regn
og arter, der gir til hinanden.

Jeg elsker dig jord, hver en paradisiseng,
hvor ord fisker rytme, der nynner.